

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-08-28

Revidering av Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till revidering av Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass.

Steinunn Á Hákansson
stadsdelsdirektör

Lena Rabe
avdelningschef

Sammanfattning

Styrdokumentet Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 beslutades av kommunfullmäktige år 2007. Flera förändringar har skett i staden och omvärlden sedan dess. Stockholms befolkning har ökat snabbare än vad tidigare prognoser visat. Befolkningsökningen, nya infrastrukturprojekt, omvärldsförändringar med mera föranleder en revidering av visionen.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget till uppdatering av visionen. Vi instämmer i stort men önskar tydligare mål och visioner om den långsiktigt hållbara utvecklingen i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi i samråd med staben och avdelningarna för äldre, förskola och fritid och socialtjänst.

Bakgrund

Arbetet med utvärdering och revidering av stadens övergripande styrdokument Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 har pågått sedan hösten 2012 utifrån ett uppdrag från kommunfullmäktige. Arbetet har letts av stadsledningskontoret och har engagerat ett stort antal medarbetare på olika nivåer i staden, bland andra stadens förvaltnings- och bolagschefer. Även akademierna och länsstyrelsen i Stockholms län har deltagit i arbetet.

Skälet till revideringen av Vision 2030 är att flera förändringar i staden och omvärlden har skett sedan dokumentet togs fram under 2006 och 2007 och fastställdes av kommunfullmäktige den 11 juni 2007.

Stockholm kommer att vara en miljonstad redan i början av 2020-talet, vilket är tio år snabbare än vad tidigare prognoser visat. Under lång tid framöver kommer Stockholm att fortsätta växa, vilket ställer höga krav på staden. Servicen behöver anpassas till en växande befolkning men också utvecklas för att svara mot de behov som invånarna förväntas ha under kommande år.

Påverkan från omvärlden ökar snabbt vilket medför större konkurrens om investeringar, kunskap och kapital och ett tilltagande informationsflöde, import och influenser från omvärlden.

Arbetet med revideringen av Vision 2030 har bedrivits i åtta olika delprojekt:

- Kvalitet och förnyelse i offentligt finansierad verksamhet
- Stockholm växer
- Stockholm som kunskapsregion
- Innovationer – akademier – näringsliv
- En hållbar utveckling
- En sammanhållen stad, en stad av mångfald
- Attraktiva Stockholm
- Smart City

Utifrån olika perspektiv har utvecklingstendenserna och den förväntade framtidsutvecklingen inom visionens tre teman – *Stockholmarnas stad*, *Innovativ och växande* och *Mångsidig och upplevelserik* analyserats. Denna insats har legat till grund för föreslagen revidering.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 10 september.

Remissen i sammanfattning

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 beslutades av kommunfullmäktige i juni 2007. Sedan dess har omvärlden förändrats liksom stadens långsiktiga förutsättningar. Stockholm kommer att vara en miljonstad redan i början av 2020-talet, inte 2030 som visionsarbetet utgick ifrån.

Den snabba tillväxten skapar stora utmaningar och det gäller att värna det goda i Stockholm – de offentliga rummen, närheten till naturen, Mälaren och Saltsjön och hög kvalitet i offentligt finansierad service. Samtidigt ska nya bostadsområden byggas med god kollektivtrafik och med förskolor och skolor.

Stockholmarnas stad

I huvudsak uppfattas det som positivt att Stockholm växer. Men för att klara utbyggnaden av exempelvis bostäder måste dialogen med stockholmarna bli bättre för att underlätta en positiv utveckling av staden.

En ökad individualisering och höjd kunskapsnivå bland invånarna driver successivt upp förväntningarna på samhällsservicen. Kompetensförsörjningsfrågor kommer alltmer i centrum. Att attrahera och behålla rätt kompetens är en framtidsfråga för staden som arbetsgivare. En ny syn på vård- och serviceyrken är avgörande liksom ett starkt ledarskap. Det är också viktigt att höja statusen för de pedagogiska yrkena där rekryteringsbehovet är mycket stort.

Stockholmarna efterlyser en sammanhållen stad med närhet och trivsel i hela staden. En stark och snabb utbyggnad av bostäder och kommunikationer ger möjlighet att påverka utvecklingen i stadens alla delar. En fysiskt sammanhållen stad ger bättre förutsättningar för en socialt sammanhållen stad.

Innovativ och växande

Under det senaste decenniet har Stockholms position som tillväxtmotor stärkts. En förbättrad internationell tillgänglighet lyfts fram som en viktig utvecklingsfråga för fortsatt framgång. Prognoserna pekar dock på en generell brist på högutbildade inom ett antal år. Utbildning kommer att bli allt viktigare i framtiden.

En viktig förutsättning för att behålla Stockholms konkurrenskraft ligger i förmågan att vara en attraktiv stad för företag att starta och utvecklas i. Tillgången på kompetens är en av de viktigaste frågorna när internationella företag väljer lokaliseringsort. Mjuka frågor i form av livskvalitet är något som staden bör framhålla mer i den internationella marknadsföringen.

Mångsidig och upplevelserik

Stockholm har en stark befolkningsökning och det råder stor brist på bostäder. Stadens mål för bostadsbyggandet har därför reviderats från 100 000 till 140 000 nya bostäder till år 2030.

När staden ökar takten i bostadsbyggandet kommer det att innebära att stadsmiljöerna i stora delar av staden förändras och förtätas. Det kommer att kräva en löpande och strukturerad dialog med stockholmarna om varför och hur man skapar en god stadsmiljö och en hållbar stadsutveckling. Det är viktigt att sträva efter stadsdelar med blandade funktioner som boende, arbetsplatser, skolor, handel och service. God planering ska säkra tillgången till kommunalt finansierad service liksom behovet av trivsamma offentliga miljöer som parker, grönområden och idrottsytor.

I Stockholm pågår och planeras just nu en rad stora infrastrukturinvesteringar. Den beslutade tunnelbaneutbyggnaden, Förbifart Stockholm, utredning av Östlig förbindelse och beslut om utveckling av cykelstråk inom staden och länet är centrala för utvecklingen av Stockholmsregionen.

Stockholms positionering i världen blir allt starkare och antalet internationella besökare ökar. Evenemang och konferenser har stor betydelse för utvecklingen genom att stimulera ekonomin och marknadsföra regionen. Fler kajer ska göras levande genom att verksamheter som restauranger, caféer och utställningar etableras på och längs kajerna. Vid upprustning av kajerna ska tillgänglighetsanpassade promenadstråk anläggas.

Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass

Stockholm år 2030 kommer att vara en annorlunda stad än den vi ser omkring oss idag. Visionen är ett strategiskt åtagande från Stockholms stads sida att arbeta i visionens riktning under de kommande decennierna.

Stockholm år 2030 är stockholmarnas stad – en trygg och sammanhållen stad där alla är välkomna. Stockholmarna känner sig delaktiga i stadens utveckling och att de har inflytande över sin vardag.

Stockholm år 2030 är samtidigt innovativt och växande – en stad som attraherar företag, arbetskraft och studenter från hela världen.

Stockholm år 2030 är mångsidigt och upplevelserikt – en kontrasternas stad som präglas av tolerans och öppenhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Vision 2030 sträcker sig sexton år framåt i tiden vilket inte är särskilt avlägset. Förvaltningen anser att det är positivt med en gemensam vision som bidrar till en samsyn hos alla som arbetar i staden.

Den reviderade texten har anpassats till vad som hänt sedan 2007 och vad staden anser om utvecklingen från 2014 och fram till 2030. Skillnaden mot när nu gällande vision togs fram är att befolkningsökningen har gått mycket snabbare än vad tidigare prognoser visat. Det har även tillkommit nya grupper med behov av stöd från samhället och socialtjänsten vilket gör att stadens verksamheter måste anpassas för att kunna möta de förändrade behoven. Dessutom förändras kraven på den kommunala servicen genom den snabba tillväxten i staden. En annan förändring är de infrastruktursatsningar som har beslutats som utbyggnaden av tunnelbanan.

Förvaltningen har i stort inga invändningar mot förslaget till revidering men har några kommentarer till de olika avsnitten.

Stockholmarnas stad

Under rubriken *Delaktiga och trygga* har stycket om Stockholm som världens mest tillgängliga huvudstad tagits bort. I tidigare version sades att tillgänglighet skulle vara ett varumärke för staden. Målet om tillgänglighet är ännu inte uppnått och

förvaltningen anser att detta område bör prioriteras även i fortsättningen.

Avsnittet *Service av högsta kvalitet* innehåller många goda ambitioner men kan göras tydligare på vissa områden. Förvaltningen är positiv till en vision som erbjuder äldre särskilda boenden med ändamålsenliga fysiska miljöer och till att det ska finnas en mångfald av boenden med olika inriktningar att välja mellan. Däremot saknar förvaltningen en vision kring individualisering och en meningsfull vardag när den äldre väl har flyttat in i boendet. En formulering liknande den som finns för personer med funktionsnedsättning – ”varje dag utgår verksamheterna från individens behov och med perspektivet att stärka den enskilda individen” – skulle ge visionen en tydligare koppling till stadens värdegrund för äldreomsorgen.

Förvaltningen menar också att förebyggande sociala, fysiska och kulturella aktiviteter för äldre borde få en mer framträdande roll i visionen. Förslagsvis kopplas den i det sammanhanget tydligare till en fortsatt utveckling av stadens samarbete med frivilligorganisationer.

Utveckling av arbetssätt och metoder inom vård och omsorg samt skola lyfts fram. Den pedagogiska utvecklingen av förskolan under de senaste åren med ett större antal utbildade medarbetare bör också uppmärksammas i visionen. Det är ett verksamhetsområde som växer och där behovet är stort av exempelvis förskollärare.

Avsnittet *Utbildning i världsklass* innehåller stora och bra visioner men förvaltningen anser att en skola i världsklass inte bara ska ge teoretiska kunskaper – även praktiska ämnen som idrott och hälsa är väsentliga. Det saknas visioner om hur vi ska få barn och ungdomar att motionera och röra sig mer. En av de viktigaste folkhälsouppgifterna är att få barn och ungdomar att vara mer fysiskt aktiva.

Avsnittet *En stad av mångfald – en sammanhållen stad* tar upp vad staden menar med begreppet mångfald. Förvaltningen håller med om att visionen om mångfald och integration bör vidgas från att främst handla om fysisk planering till att omfatta alla människors lika värde. För att nå mångfald i en vidare bemärkelse är en fysiskt sammanhållen stad dock en bit på vägen. Det ger även förutsättningar för en bättre social integration.

Visionen om attraktiva tyngdpunkter i ytterstaden borde poängteras och lyftas fram.

I skildringen av staden saknar förvaltningen en beskrivning av tillgången till frilufts- och rekreationsområden och andra platser för idrott och hälsa.

Innovativ och växande

Avsnittet *Centrum i en stark och växande region* redogör för staden som Sveriges motor för tillväxt. Branscher som informationsteknologi, life science och miljöteknik beskrivs som innovativa och växande. Det bör finnas visioner även för andra branscher som har potential att växa. Exempelvis näringar som livsmedel, matkultur och besöks- och turistnäringen bör få utrymme i en reviderad vision.

Att målmedvetet arbeta för visionen att Stockholm ska bli en världsledande kunskapsregion är en bra ambition. Förvaltningen ser gärna att även Stockholm söder om innerstaden finns med i visionen om staden som en kunskapsregion. Söder om staden finns exempelvis Södertörns högskola. Det är viktigt att markera i visionen att utbildning och utveckling också tillhör söderort. Farsta ska utvecklas till en tyngdpunkt och kan på sikt växa till Farstastaden och därmed få stor betydelse.

Under rubriken *Företagande i världsklass* finns begreppet flexibel fysisk planering. Det är inte självklart vad det innebär. Planprocesser styrs av plan- och bygglagen och innefattar samråd med medborgarna och kan inte forceras i alltför hög grad. Förvaltningen håller dock med om att visionen måste vara att den fysiska planeringen ska bidra till blandade och attraktiva stadsdelar.

Mångsidig och upplevelserik

I avsnittet *Levande stad* saknas några områden som förvaltningen anser bör ingå i visionen, exempelvis bevarandet av kulturhistoriska och historiska värden och miljöer. Även alla möjligheter till idrott och hälsa som staden erbjuder saknas.

Viktigt är också att omvandlingen av tyngdpunkter som Farsta verkligen blir av i den omfattning som planeras. För att skapa attraktiva stadsmiljöer krävs mer än bara bostäder. En ansvarsfull och framtidsinriktad samhällsplanering kräver även förskolor, skolor, arbetsplatser, grönområden och service av olika slag.

Vad gäller stycket *Ett välfungerande transportsystem* vill förvaltningen endast poängtera att bättre tvärförbindelser i söderort är centrala för att öka attraktiviteten i denna del av staden.

Förvaltningen instämmer i det mesta under rubriken *En ekologiskt hållbar stad*. Lite förvånande är dock att det föreslås anpassningar i tillämpningen av bullernormen. Samtidigt konstateras att buller är den miljöstörning som drabbar flest personer. Förvaltningen saknar även visioner för hur staden ska klara klimatanpassning och översvämningsrisker.

Det saknas också visioner för bevarande och skydd av parker och grönområden. Ska det byggas 140 000 bostäder i Stockholm är det oerhört viktigt att det finns grönytor och naturområden i tillräcklig omfattning för den växande befolkningen. Självklart behövs också en strategi för att bevara den biologiska mångfalden.

Det sista avsnittet, *Världsberömd upplevelsestad*, har ett alltför tydligt fokus på att marknadsföra innerstaden. Förvaltningen tycker att exempelvis ytterstadens tyngdpunkter bör passa in bland stadens attraktioner år 2030.

Vision och genomförande

Stockholms utmaningar

Den snabba befolkningsökningen kräver att utbyggnadstakten av bostäder ökar. Fler invånare kräver större kapacitet i kollektivtrafiken och framkomligheten måste effektiviseras även för andra trafikslag. Stockholmmarnas livsmiljö ska samtidigt vara ekologiskt hållbar. Inom all planering måste hänsyn tas till förväntade klimatförändringar. Stockholm ska inte vara en segregerad stad. Ytterstaden måste få en starkare koppling in mot staden.

Ett strategiskt åtagande i Stockholms stad

Visionen ska ses som ett strategiskt åtagande från stadens sida. Förvaltningen instämmer i stort men önskar tydligare mål och vision om stadens långsiktigt hållbara utveckling. Vi saknar visioner om hur grönsågorna, natur och park, ska beaktas och utvecklas. Med en ökande befolkning blir behovet av rekreatiionsytor större än vad det är idag. Detta måste gå ihop med det omfattande bostadsbyggandet. En mycket viktig del för att få

med stockholmarna i utbyggnaden av staden är att utveckla modeller för dialog där medborgarna kan vara med och påverka.

Vad gäller beskrivningen av hur Vision 2030 ska användas och följas upp i stadens olika verksamheter har förvaltningen inte något att invända.

Det är positivt att samarbete mellan kommuner, landsting och statliga aktörer framhålls för att få en hållbar tillväxt. Stockholm som kommun kan inte nå visionens mål på egen hand.

I förslaget framhålls att den statliga styrningen behöver bli mer flexibel till de regionala förutsättningarna, särskilt gällande plan- och bygglagen, bullernormer och miljöbalken. Förvaltningen instämmer delvis i att det är önskvärt att detaljplaner skyndas på. Men den demokratiska processen med medborgarnas möjlighet till samråd och insyn bör inte forceras alltför mycket.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till revidering av Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass

Hela remissen finns på www.insynsverige.se/stockholm-farsta